

Toekomstbestendig begraafplaatsenbeleid gemeente Aalten

**Beeldvormende raadsvergadering
8 oktober 2024**

Programma

Doel: Toelichting beslispunten toekomstbestendig begraafplaatsenbeleid gemeente Aalten

- Toelichting huidige situatie
- Reacties op gestelde vragen
- Insprekers kunnen reageren
- Vragen

Huidige situatie

7 gemeentelijke begraafplaatsen

Begraafplaatsen zijn niet kostendekkend

Aantal begravingen neemt verder af

➤ Toekomstvisie als vertrekpunt:

- Behoeften van de gebruikers en wensen van bezoekers
- Dienstverlening betaalbaar houden

Goede balans tussen levensbeschouwelijke, maatschappelijke en bedrijfseconomische waarden

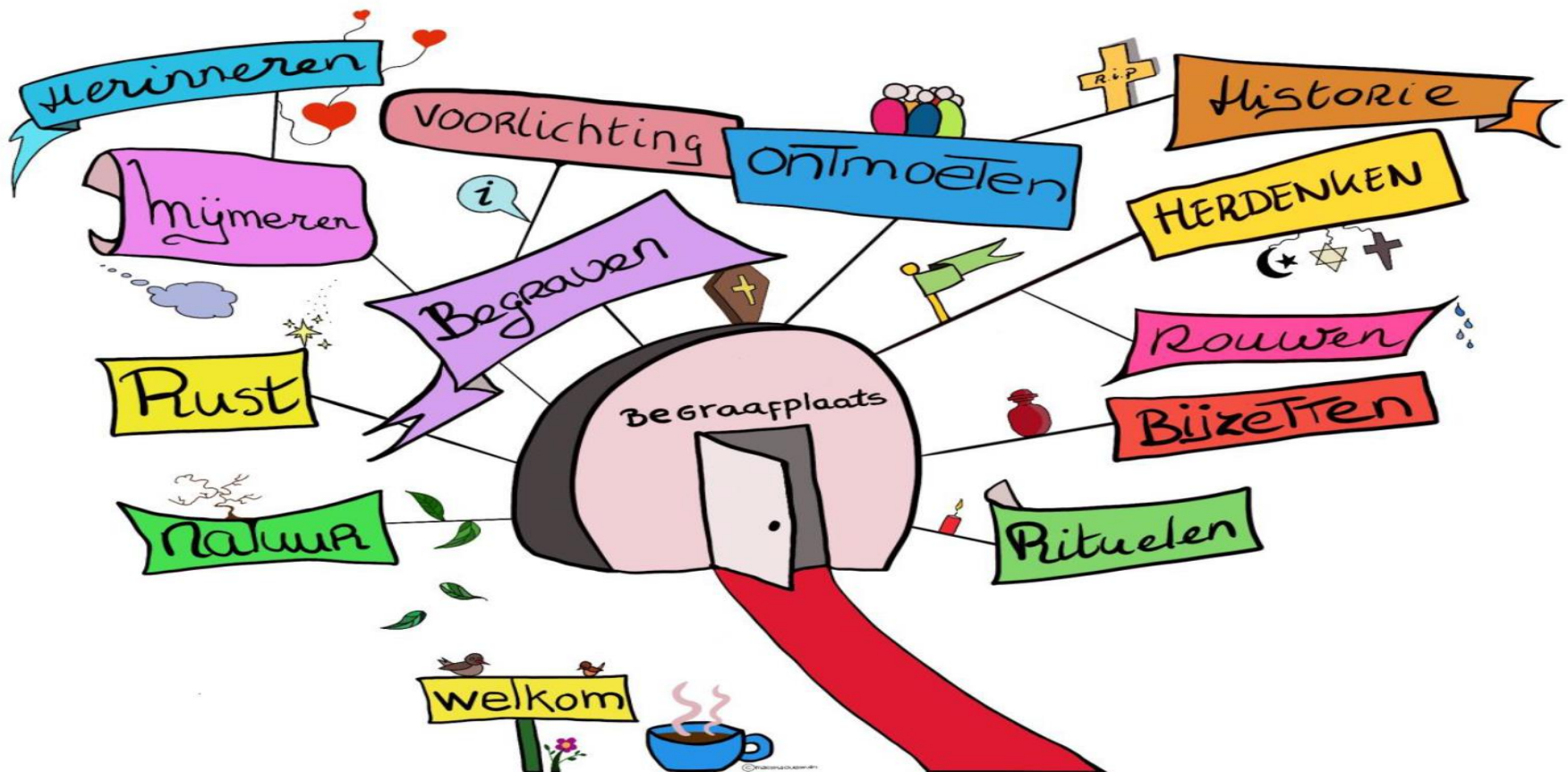
Toekomstbestendig beheer

- Betere afstemming op de behoeften van burgers: Waarom is begraven op de gemeentelijke begraafplaatsen minder aantrekkelijk dan cremeren of natuurbegraven?
- Streven naar kostendekkende bedrijfsvoering:
 - Kostenreductie/bezuinigingen leiden tot kwaliteitsverlies
 - Stijging tarieven maakt begraven onbetaalbaar
 - Oplossing: Nieuwe/extra inkomsten genereren:
 - Verbreding dienstenaanbod
 - Samenwerking aangaan
 - Verbetering informatievoorziening

Organisatie van Begraafplaatsen (LOB)

- Begraafplaatsen zien als een onderneming

De begraafplaats van de toekomst is uitnodigend en multifunctioneel

Multifunctionele gedenkparken

- Ruimere keuzemogelijkheden themavelden
- Meerdere functies (biodiversiteit, herdenken, rust zoeken, wandelen, kunst, ontmoeten, rouwverwerking, etc.)
- Meerdere inkomstenbronnen

➤ **Vraag en aanbod beter afstemmen**

Kansen voor gemeentelijke begraafplaatsen Aalten

- Prachtige (landschappelijke) ligging
- Overcapaciteit en braakliggende uitbreidingen
- Potentie voor een verscheidenheid aan functies
- Potentie voor een diversiteit aan themavelden voor begraven en asbestemmingen
- Hoge biodiversiteits- en natuurwaarden
- Bescherming cultuurhistorisch en funerair erfgoed
- **Begraafplaats transformeren tot gedenkpark**

Ruimere dienstverlening

- Ruimere keuze soorten graven
- Ruimere keuze asbestemmingen
- Ruimere keuze graftermijnen (veelvoud van 10 jaar)
- Goedkope opties (low budget graven)
- Onderhoudsvrije graven (ontzorgen nabestaanden)
- Verruiming begraaftijden
- Diversiteit in herdenkingsmogelijkheden

Bron: Participatiebijeenkomsten met burgers en ondernemers

Natuurgraven populair

- Behoefte aan ontzorgen en langere graftermijnen
- De uitbreidingen of lege vakken herinrichten voor natuurgraven

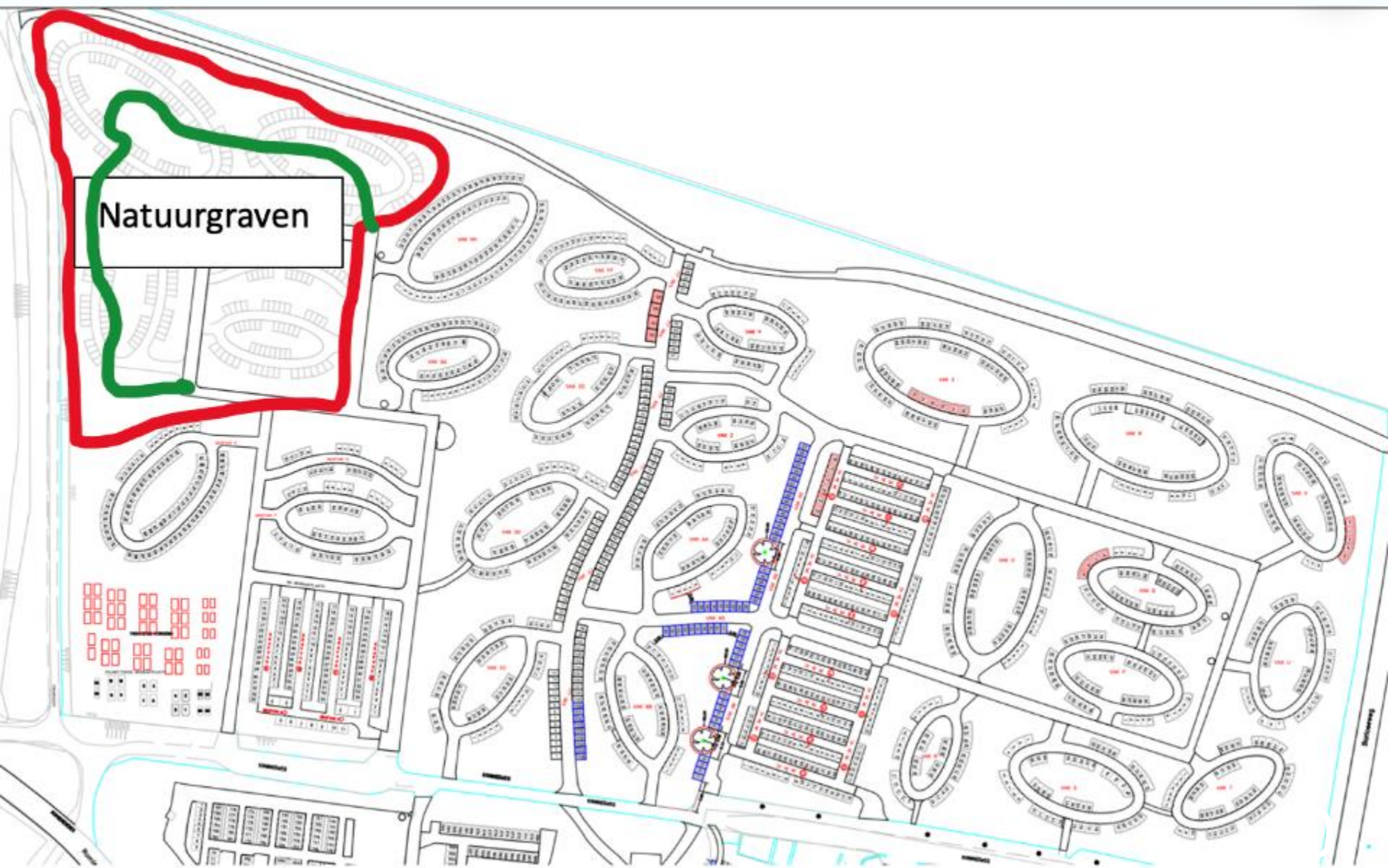

Berkenhove

Kloosterdijk

Berkenhove

Kloosterdijk

Natuurbegraafplaats:

(naam voor promotie)

Varseveldsestraatweg

Herinrichten tot gedenkpark

Natuur-historisch gedenkpark

Oude begraafplaats Prins Mauritsstraat

Geen nieuwe begravingen en op
(langere) termijn andere functie

Begrippen verklaard

- Optie 1: Geen nieuwe uitgifte graven (wel bijzettingen)
- Optie 2: Sluiten voor begravingen (wel grafbezoek en asbus bestemmingen)
- Opheffen (deel) begraafplaats: minimaal 10 jaar na laatste begraving en vervolgens nog minimaal 20 jaar voordat ruiming plaats kan vinden

Vergt een nieuw raadsbesluit

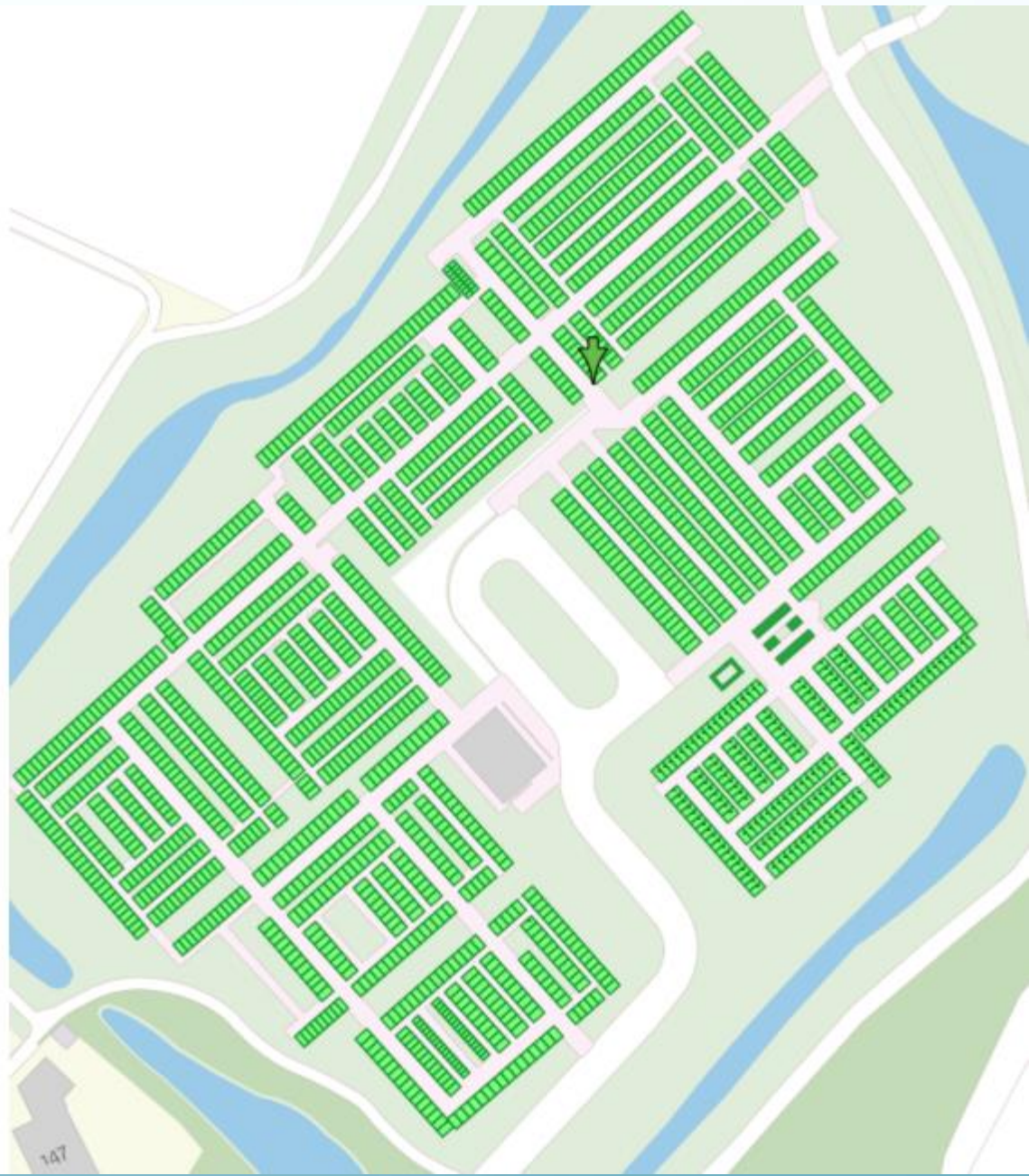
- Herbestemmen: nieuwe bestemming na ruiming

Dinxperlo Oud

Geen nieuwe begravingen en herinrichten

Dinxperlo Nieuw

Bredevoort

Monumentaal

park

(Joods deel plus gemeentelijk deel)

Ruimen en schudden en samenvoegen van graven

- Verlengingsprocedures zijn gestart sinds 2023
- Actief ruimingsbeleid bij niet verlengen: resten overbrengen naar een verzamelgraf
- Schudden van graven (verdiept begraven onder de onderste laag is niet toegestaan (bedrijfsvoering - lijkvertering)
- Samenvoegen: eenmalig een extra ruimte vrij maken door de bovenste laag samen te voegen bij de onderste laag

Onderhoud begraafplaatsen

- Onkruidbeheersing is een uitdaging
- Biodiversiteit versterken is eveneens een doel
- **Niveau is al langer vastgesteld op niveau B**
- **Paden vergrassen (met harde ondergrond)**
- **Natuurgraven extensief beheren**

Tarievenbeleid

Betaalbaarheid tarieven:

- Tarieven grafrechten voor kleine en grote beurs
- Tarieven asbestemmingen zijn nu te hoog
- Ook graven voor 1 persoon
- Kindergraven goedkoper
- Natuurgraven voor 100 jaar

Reacties op ingediende vragen

➤ **Natuurbegraafplaatsen in Aalten**

- Aanbieden natuurgraven is vertrekpunt
- Natuurgraven/onderhoudsvrije graven zijn ook in Aalten gewenst (participatiebijeenkomsten)
- Natuurbegraafplaats is een marketingnaam (promotie)
- Natuurbegraafplaats is onderdeel van de bestaande gemeentelijke begraafplaatsen, geen nieuwe plaats
- Exploitatie door gemeente zelf
- Bron voor extra inkomsten ter dekking van de exploitatie
- Langetermijn onderhoudskosten minimaal (extensief beheer), maar voorziening vereist

Reacties op ingediende vragen

➤ **Privatisering begraafplaatsen**

- Voor verliesgevende begraafplaatsen is geen belangstelling

➤ **Kosten**

- Onderhoudskosten begraafplaatsen onderbrengen bij openbaar groen kan gezien hun parkfunctie (enige wijze om begraafplaatsen weer kostendekkend te maken) maar is vestzak-broekzak

➤ **Onderhoud grafbedekking**

- Rechthebbende (ook die van graven met een onbepaalde termijn) is zelf verantwoordelijk voor onderhoud grafbedekking (aanschrijven en bij niet naleven vervallen verklaren)
Dit is een wetswijziging van 2010 en 2011

Reacties op ingediende vragen

- **Vergroening paden:** toegankelijkheid gewaarborgd
- **Asbestemmingen:**
 - Geen asbestemmingen op Berkehove – afspraak GUV
Termijn: niet genoemd Juridische status: brief
 - Kostprijs varieert sterk per soort asbestemming
(urnengraven en urnenkelders zijn kostendekkend, urnennissen niet (door hoog tarief nauwelijks gebruik))
 - Andere begraafplaatsen dan Berkenhove: Geen investeringen in nieuwe urnenmuren, wel goedkopere urnengraven en plaatsing urnenzuilen toestaan

Reacties op ingediende vragen

➤ **Familiegraven:**

- Oude rechten blijven gelden
- Bij sluiten blijft grafbezoek en asbijzetting mogelijk. (tot moment van opheffen, minimaal 10 jaar)

➤ **Eeuwige grafrust** bestaat niet:

- Juridisch: graven voor onbepaalde tijd
- Blijven liggen zolang aan voorwaarden voldaan wordt:
 - Rechthebbende bekend is (voor onderhoud graf)
 - Graf onderhouden wordt en herstel bij verval plaatsvindt
 - Verplichtingen nagekomen worden

Reacties op ingediende vragen

➤ Schudden graf:

- Oud gebruik (ging uit van volledige vertering)
- Vaak geen volledige vertering lijk en lijkomhulsel als gevolg van synthetische kleding en lijkomhulsels, medicijngebruik, bodemgesteldheid, prothesen, etc.)
- Gebruikelijk is om alles verdiept te begraven, is in feite een milieudelict
- Kosten werkzaamheden aannemer: € 600,-
- Wet verplicht scheiding en afvoeren niet menselijke resten (gebeurt nog niet, extra kosten)
- Ook kosten voor administratie en toezicht houden

Reacties op ingediende vragen

➤ Oude begraafplaats Dinxperlo:

- Onderhoudsplicht grafbedekkingen geldt sinds 2011 voor alle graven, ook voor die van onbepaalde tijd
- Oude graven achterste deel kunnen verplaatst worden met instemming van de rechthebbende
- Indien geen rechthebbende bekend vervallen verklaren
- Geen verschil tussen graven met en zonder grafbedekking. Bijzondere monumenten elders bewaren
- Ruimingen graven van naamloos dood geboren kinderen piëteitsvol naar verzamelgraf

Reacties op ingediende vragen

➤ Duiding begrip ‘concurreren’:

- Begraafplaatsen zijn afhankelijk geworden van andere vormen van lijkbezorging. Als er meerdere aanbieders zijn noem je dat ‘concurrenten’ of ‘concullega's’
- Allen bieden diensten aan op dezelfde ‘markt’, we noemen dat ‘marktwerking’
- Als de gemeente niet meegaat in deze ‘marktwerking’ komen er minder inkomsten binnen en grotere tekorten op de begroting
- Die tekorten moeten opgevuld worden met algemene middelen (belastinggeld van de burgers)
- Via participatiebijeenkomsten is iedereen uitgenodigd om mee te denken en te praten

Vervolg

- Cremeren en natuurbegraven nemen toe in belangstelling ten koste van regulier begraven
- Vraag en aanbod beter afstemmen (dienstenaanbod en tarieven)
- Nu niet adequaat handelen betekent toekomstige generaties opzadelen met de kosten
- Levensbeschouwelijke, maatschappelijke en financiële aspecten zijn gewogen, voor alle wensen is respect en ruimte binnen de juridische en financiële mogelijkheden

Weging van waarden en belangen

- Passende keuze voor religies en geloofsovertuigingen (Algemeen, RK, Joods, Islamitisch, etc.)
- Financiële draagkracht (goedkopere en duurdere graven)
- Maatschappelijk: graven plus asbestemmingen
- Relatievormen: Familiegraven, graven voor alleenstaanden)
- Duurzaamheid en biodiversiteit: Natuurgraven
- Behoeften van ouders om kinderen te ontzorgen
- Behoeften van ouderen om zelf een grafplek en termijn te kiezen